

**TÜRKİYE İLE LİTVANYA ARASINDA
HUKUKİ VE TİCARİ
KONULARDA ADLİ YARDIM SÖZLEŞMESİ**

Egemenlik ve hakların eşitliği prensiplerine saygı ile,

Adli işbirliği alanında, hukuki ve ticari konularda karşılıklı işbirliğini daha da geliştirmek arzusu ile,

Bir anlaşma akdolanmasını kararlaştırmışlar ve aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır:

**BÖLÜM I
HUKUKİ VE TİCARİ KONULARDA ADLİ İŞBİRLİĞİ**

Madde 1

Akit Tarafların uyrukları, bir diğerinin ülkesinde şahsi ve mülkiyet haklarının hukuki korunması hususunda, bu Tarafın vatandaşlarının tâbi olduğu şartlarla aynı şekilde yararlanırlar.

Madde 2

Akit Tarafların uyrukları, diğer Tarafın ülkesinde hak ve menfaatlerinin müdataası için mahkemelere ve diğer adli makamlara serbestçe ve kolayca müracaat hakkına sahiptirler. Diğer Akit Tarafın uyruklarının tâbi olduğu şartlarla mahkeme önüne çıkabilirler, noterlere başvurabilirler, dilekçe verebilirler, dava açabilirler ve temyiz talebinde bulunabilirler.

Madde 3

Bu Anlaşma kapsamındaki "hukuki konular"a, "ticari konular" da dahildir.

Bu Anlaşmanın hükümleri, kendisinden yardım istenilen Tarafın mevzuatına aykırı düşmedikçe, gerçek şahısların kişi hallerine ilişkin konularda da uygulanır.

Madde 4

Bu bölümün hükümleri, Akit Taraflardan birinin ülkesinde, bu Tarafın Anayasasına milli mevzuatına ve kamu düzenine uygun olarak teşekkül etmiş bulunan veya teşekkülüne müsaade edilmiş olan bütün tüzel kişiler içinde uygulanır. Bu tüzel kişilerin dava ehliyeti, bunların merkezinin ülkesinde bulunduğu Tarafın mevzuatına göre belirlenir.

Madde 5

Hukuki ve ticari konularda adli yardım, adli ve gayri adli belgelerin tebliğini, istinabeleri, keşfi, bilirkişi, tanık ve tarafların dinlenmesini kapsar.

Madde 6

Akit Taraflardan birinin uyruğu olan gerçek veya tüzel kişiler, diğer Akit Tarafın adli makamları önüne çıktığında, salt yabancı gerçek veya tüzel kişi veya bu Taraf ülkesinde İkametgahı, meskeni veya genel merkezinin bulunmaması gerekçesiyle kefalet, teminat akçesi veya taahhüt senedi İle yükümlü tutulamaz, Aynı kural, adli makamlara başvuru için gerekli her türlü Ödeme konusunda da uygulanır.

Madde 7

1. Akit Taraflardan birinin makamlarının yetkisi dahilinde düzenlenen ve resmi sayılan bir belge, diğer Akit Tarafın ülkesinde de resmi sayılır.

2. Akit Taraflardan birinin ülkesinde düzenlenen veya mevzuatına uygun olarak yetkili makamınca tasdik edilen bir belge, diğer Tarafın ülkesinde başka bir tasdik işlemine tâbi olmadan tanınır. Bu husus, her iki Akit Tarafın mevzuatına uygun olarak tasdik edilen özel belgeler için de geçerlidir.

3. 1. fıkra hükümleri Akit Tarafların yetkili makamlarınca usulüne uygun olarak tasdik edilen belge örneklerine de uygulanır.

4. Bir belgenin doğruluğu hakkında ciddi kuşkular bulunması halinde, belgenin sıhhati yetkili makamlar aracılığıyla araştırılır.

Madde 8

1. Akit Tarafların uyruğu olan özel ve tüzel kişiler, bir diğerinin ülkesinde, adli müzaheretten, o Akit Devlet vatandaşlarının tâbi olduğu aynı şartlarla yararlanırlar.

2. Adli müzaheret talepleri en seri şekilde yerine getirilir.

3. Yetkili makamların adli müzâheret taleplerini iletme,kabul etmek ve karara bağlamak konularındaki tüm işlemler ücretsizdir.

Madde 9

1. Başvuru sahibinin maddi ve ailevi durumu hakkındaki belge, ülkesinde İkametgâhı veya meskeninin bulunduğu Akit Tarafın yetkili makamı tarafından düzenlenir.

2. Başvuru sahibi üçüncü bir devlette oturuyor ise bu belge,bağlı bulunduğu diplomatik veya konsolosluk temsilciliği tarafından düzenlenir.

3. Masraf ve ücretlerden muafiyet talebinin gönderildiği adli makam, gerektiğinde, başvuru sahibinin uyuşu olduğu diğer Akit Tarafın yetkili makamlarından ek bilgi isteyebilir.

4. Ücretsiz adli müzaheret talebi ile birlikte hukuki savunma talebinde de bulunulabilir.

Madde 10

1. Ücretsiz adli müzaheret talebi, başvuru sahibinin uyuşu olduğu Akit Tarafın yetkili makamları aracılığıyla da yapılabilir. Bu makamlar, başvuruyu, başvuranın maddi ve ailevi durumunu gösterir belge ve ibraz ettiği diğer belgeler ile birlikte 8. maddeye uygun olarak, diğer Akit Tarafın yetkili makamına gönderirler.

2. Adli müzaheret talepleri, başvuru sahibi üçüncü bir devlet ülkesinde oturuyorsa, diplomatik veya konsolosluk temsilciliği aracılığıyla gönderilebilir.

3. Kendisinden yardım istenilen Akit Tarafın yetkili makamları tarafından sağlanan ücretsiz adli yardım, adli makamlar önünde yapılacak bütün usul işlemlerini kapsar.

Madde 11

1. Akit Taraflardan birinin adli makamı tarafından diğer Akit Tarafın adli makamına gönderilen istinabe talebi yazılı şekilde yapılır ve aşağıdaki hususları ihtiva eder :

a. Talepte bulunan makam,

b. Mümkünse, kendisinden yardım istenilen makam,

c. Davanın konusu ve dava dosyasının kısa bir özeti,

d. Tarafların veya temsilcilerinin isimleri, unvanları adresleri, uyrukları veya hükmi şahısların bulunduğu yer veya merkezinin,

e. Yapılacak hukuki işlem,

f. Dinlenecek özel ve tüzel şahısların isimleri, unvanları ve adresleri,

g. Dinlenecek özel ve tüzel kişilere sorulacak sorular veya tahkiki istenilen konu hakkında bir açıklama,

h. Keşif yapılması istenilen belgeler ve diğer eşyalar,

i. 12. madde muvacehesinde uygulanması istenilen özel usuller,

j. Talebin konusu hakkında gerekli bilgiler ve özellikle tebligat evrakında muhatabın adresi ile tebliğ edilecek belgenin tanımı ve mahiyeti.

Madde 12

1. İstinabeyi yerine getiren adli makam, izlenecek metodlar ve usuller ile uygulanacak zorlayıcı tedbirler bakımından kendi kanununu uygular. Bununla beraber, istinabeyi yerine getiren Devletin iç mevzuatı ile ters düşmedikçe, yardım isteyen makamın izlenmesini istediği özel metod veya usulü takip eder.

2. Yardım isteyen makamın talebi halinde, ilgili tarafların ve mevcutsa temsilcilerinin katılabilmelerini sağlamak amacıyla, istinabenin ikmâl olunacağı tarih ve yer, kendisine bildirilir.

3. Kendisinden yardım istenilen makam yetkili olmadığı takdirde, talebi yetkili makama göndererek, keyfiyeti derhal yardım isteyen makama haber verir.

4. İstinabe, en seri şekilde yerine getirilir.

Madde 13

İstinabe talebinin ikmâl edilmesi,

a. Talep edilen Devlette, istinabenin yerine getirilmesi, adli makamların yetkisine girmiyor ise, veya

b. İstinabenin gönderildiği Devlet, bunun egemenliğini, güvenliğini kamu düzenini ve genel ahlakı tehlikeye düşüreceğini addediyorsa, reddedilebilir.

Madde 14

1. Kendisinden yardım istenilen makam, belgelerin kendi dilinde olması veya tasdikli İngilizce tercümesi ile gönderilmesi halinde, tebligatı kendi mevzuatına göre yapar. Aksi halde tebligat, muhatabın kabul etmesi halinde yapılır.

2. Kendisinden yardım istenilen Akit Taraf, kendi iç mevzuatına aykırı olmamak kaydıyla tebligatı, yardım İsteyen Akit Tarafın talebi üzerine özel bir usul ile yapabilir

Madde 15

1. Dinlenecek veya tebligat yapılacak özel veya tüzel kişinin adresinin doğru veya tam olmaması halinde, kendisinden yardım istenilen Akit Tarafın yetkili makamı adresin belirlenmesi için gerekli tedbirleri alır.
2. Kendisinden yardım istenilen adli makam tebligatı yapmaya yetkili değilse, belgeleri re'sen yetkili makama gönderir ve keyfiyeti yardım İsteyen makama bildirir.
3. Kendisinden yardım istenilen makam, 1. fıkra uyarınca alınan tedbirlere rağmen adresi tespit edemez ise, yardım isteyen makamdan ek bilgi isteyebilir. İstenilen bilgiyi alamadığı veya tebligatı yapamadığı takdirde, belgeleri yardım isteyen makama geri gönderir.

Madde 16

Tebligat, kendisinden yardım istenilen Akit Tarafın iç mevzuatında öngörülen şekilde yapılır. Kendisinden yardım istenilen makam tebligatın yapıldığını belgelendirir. Bu belgede, tebligatın yeri, tarihi ve tebligatın yapıldığı şahıs ile bunun muhatap ile ilgisi belirtilir.

Madde 17

Akit Taraflar, diğer Akit Taraf ülkesinde bulunan uyruklarına, kabul etmeleri halinde, diplomatik veya konsolosluk temsilcileri aracılığı ile duruşma davetiyeleri, belgeler ve evrak tebliğ etme hakkına sahiptirler.

Madde 18

Bu Anlaşma hükümlerine uygun olarak istinabe yoluyla yapılan bütün adli işlemler, yardım isteyen Akit Tarafın yetkili makamınca yapılmış gibi hukuki değeri haiz olacaktır.

BOLUM II

HUKUKİ VE TİCARİ KONULARDA KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİ

Madde 19

1. Akit Taraflardan her biri, diğer Akit Tarafın ülkesinde verilmiş aşağıdaki kararları, işbu Sözleşmede öngörülen şartlar altında tanıyacak ve tenfiz edecektir.

a. Hukuki ve ticari konularda verilmiş adli kararlar;

b. Zararın tazmini konusuna ilişkin olarak cezai konularda verilmiş adli kararlar;

c. Hukuki ve ticari konularda hakem mahkemeleri tarafından verilmiş kararlar.

2. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra verilmiş olan hukuki ve ticari konulardaki nahi mahiyette adli kararlar ile hakem mahkemeleri kararları, karar olarak kabul edilir.

1. paragrafın (a) bendi ile ilgili olarak kararlar ancak, bunlara ilişkin hukuki ilişkilerin işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra doğmuş olması halinde nazara alınacaktır.

3. Kişi hallerine mütedair kararlar, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce verilmiş olsalar dahi tanınacaktır.

Madde 20

Bu Anlaşmanın 19. maddesinde belirtilen kararlar, aşağıdaki şartları haiz olmaları halinde diğer Akit Tarafın ülkesinde tanınır ve tenfiz edilir:

a. Karar kararın alındığı Akit Tarafın ülkesindeki iç mevzuata göre kesinleşmiş ve icra edilebilir olmalıdır.

b. Karar ülkesinde verilmiş olan Akit Taraftaki makam, ülkesinde kararın icrası talep edilen Akit Tarafın iç mevzuatına göre yetkili olmalıdır.

c. Ülkesinde kararın verilmiş olduğu Akit Tarafın iç mevzuatına göre, davayı kaybeden taraf usulüne uygun surette mahkemeye davet edilmiş olmalıdır.

d. Taraflar, müdafaa hakkından mahrum edilmemiş bulunmalı ve mahkemeye usulüne uygun surette davet edilmiş olmalı ve mahkemede bir davayı takip veya müdafaa etmeye imkânsızlıkları halinde temsil edilebilmelidirler.

e. Kararın tenfiz edileceği Akit Taraf Ülkesinde, aynı usulü muhakeme çerçevesinde ve aynı Taraflar arasında, daha önceden alınıp kesinleşmiş bir adli veya hakem kararı bulunmamalıdır.

f. Aynı taraflara, aynı sebebe ve aynı konuya ilişkin olarak bu Akit Tarafın yetkili kaza organında daha önce açılmış bir dava bulunmamalıdır.

g. Kararın ülkesinde tanınacağı veya tenfiz edileceği Akit Tarafın iç mevzuatına göre, bu Tarafın iç mevzuatının uygulanmasının gerekeceği durumlarda karar ancak,

1. Şayet bu kanunlar gerçek bir şekilde tatbik edilmişse veya,

2. Diğer Akit Tarafın tatbik edilecek iç mevzuatı bu İç mevzuattan esas itibariyle farklı değilse, tanınır ve tenfiz edilir.

h. Karar, ülkesinde tanınması ve tenfiz edilmesi gereken Akit Tarafın hukuki düzeni ile kamu düzeni ve genel ahlakın prensiplerine aykırı olmamalıdır

Madde 21

1. Tanıma veya İcra yetkisi talebi, bu Anlaşmanın 1.maddesinin hükümlerine uygun olarak kararın ülkesinde tenfizinin gerektiği Akit Tarafın yetkili adli makamına doğrudan yapılabilir.

2. Talebe aşağıdaki bilgiler eklenmelidir:

a. Kararın sureti veya aslına uygunluğu tasdik edilmiş kopyası ve kararın kendisinden açık bir şekilde anlaşılamadığı takdirde, kararın kesinleşmiş olup icra kuvvetine haiz olduğunu tevsik eden bir belge;

b. Aleyhinde karar alınan tarafın usulüne uygun surette mahkemeye davet edildiğini ve imkânsızlık halinde kendi iç mevzuatına uygun olarak mahkeme önünde muteber şekilde temsil olunduğunu tevsik eden bir belge;

c. Yukarıda (a) ve (b) fıkralarında belirtilen belgelerin kararın ülkesinde icra edileceği Akit Tarafın diline veya İngilizce'ye yapılmış tasdikli tercümesi.

Madde 22

1. Diğer Akit Tarafça verilen tenfiz kararı ve kararın yerine getirilmesine mütedair usule, kararın tenfiz edileceği ülkedeki Akit Tarafın iç mevzuatı uygulanacaktır.

2. Bu uygulamada, adli makam kararın esasını incelemeksizin, sadece işbu Anlaşmada belirtilen şartların yerine getirilip getirilmediğini kontrol edecektir.

3. Bir Akit Taraf yetkili Adli makamı tarafından verilen kararın tanınması ve tenfizini kendisinden istenen diğer Akit Tarafın yetkili adli makamı, talepte bulunan Akit Tarafın Adalet Bakanlığından talebe konu teşkil eden davayla doğrudan ilgili mevzuat hakkında ek bilgi sağlanmasını isteyebilir.

Madde 23

Bu Anlaşmanın kararların tenfizi hakkındaki hükümleri. Akit Tarafların, adli bir icradan dolayı elde edilen paranın havalesine veya eşyaların ülke dışına çıkarılmasına ilişkin ulusal kurallarını ve hükümlerini haleldar etmeyecektir.

BOLUM III

GENEL PRENSİPLER

Madde 24

İşbu Anlaşmanın uygulanması bakımından, talepler ve buna ilişkin belgeler yardım isteyen yetkili makamın İmza ve mühürünü ihtiva edecek olup, tasdik veya benzeri bir usule tâbi değildir.

Madde 25

İnci Bölümün uygulanması bakımından, Akit Tarafların hiçbiri, aşağıdaki istisnalar hariç, kendisinden yardım istenilen Akit Tarafın ülkesinde doğan masrafların ödenmesini talep edemez.

a. Hükümet tarafından istihdam edilmeyen bilirkişilerin celbi ve bu bilirkişiler tarafından düzenlenen raporlar için yapılan masraflar,

b. Tanıkların ücretleri.

Madde 26

Aksi bu Anlaşmada belirtilmiş olmadıkça, muhaberat Adalet Bakanlıkları vasıtasıyla yapılır.

Gerektiğinde, konsolosluk kanalıyla veya diplomatik yolla da muhaberat yapılabilir.

Madde 27

İşbu Anlaşmanın uygulanması bakımından, talepler ve buna ilişkin belgeler yardım isteyen Akit Tarafın dilinde düzenlenir ve bunlara kendisinden yardım istenilen Akit Taraf diline veya İngilizce'ye tercüme eklenir.

Madde 28

Kendisinden yardım istenilen Akit Taraf, bu Anlaşma kapsamında bulunan herhangi bir talebi tamamen veya kısmen yerine getiremez veya yerine getirilmesini reddederse, bunu nedenleriyle birlikte derhal yardım isteyen Akit Tarafa bildirir ve talebe ilişkin belgeleri iade eder.

Madde 29

Akit Taraflar, talep üzerine, mevzuatları, adli sistemleri ve mahkemelerinin uygulamaları konusunda bilgi teatisinde bulunurlar.

BÖLÜM IV
NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 30

Bu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek bütün zorluklar diplomatik kanaldan çözümlenir.

Madde 31

İşbu Anlaşma onaylanacak ve onay belgeleri teati edilecektir.

İşbu Anlaşma onay belgelerinin teatisini takip eden 30 gün sonunda yürürlüğe girecektir.

Madde 32

Bu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır. Bununla birlikte, her Akit Taraf diğer Akit Tarafa bildirimde bulunarak Anlaşmayı her zaman feshedebilir.

Anlaşma bu bildirimden diğer Akit Tarafça alındığı tarihten altı ay sonra yürürlükten kalkar.

Ankara' da 19 Eylül 1995 tarihinde, Türkçe, Litvanca ve İngilizce dillerinde ve her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorumda farklılık halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

Ankara'da 19 Eylül 1995 tarihinde, Türkçe, Litvanca ve İngilizce dillerinde ve her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorumda farklılık halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

LİTVANYA CUMHURİYETİ ADINA